

Львівський державний університет внутрішніх справ

ПРАВО. КОМУНІКАЦІЯ. СУСПІЛЬСТВО

LAW. COMMUNICATION. SOCIETY

DAS RECHT. DIE KOMMUNIKATION. DIE GESELLSCHAFT

LE DROIT. LA COMMUNICATION. LA SOCIÉTÉ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти
(українською та іноземними мовами)

04 квітня 2025 року

Львів

2025

УДК 351.75(063) = 00
Ф79

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет вченою радою
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 26 березня 2025 р. №14)

Рецензенти:

Іванченко М.І., доцент кафедри іноземних мов та перекладознавства
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності кандидат
філологічних наук, доцент

Павлик Л.В., начальник відділу організації наукової діяльності
Львівського державного університету внутрішніх справ кандидат юридичних
наук, майор поліції

Право. Комунікація. Суспільство. Law. Communication. Society. Das Recht.
Die Kommunikation. Die Gesellschaft. Le Droit. La Communication. La Société:
матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої
освіти (українською та іноземними мовами) / за заг. ред. канд. психол. наук,
доц. Л.І. Кузьо. Львів: ЛьвДУВС, 2025. 556с.

*У збірнику представлені тези доповідей учасників всеукраїнської
конференції – здобувачів закладів вищої освіти України. Висвітлено важливі
аспекти взаємодії правових процесів, комунікаційних стратегій та
суспільства. Порушено проблеми функціонування громадянського суспільства в
умовах війни. Розглянуто питання, що стосуються прав людини, діяльності
правоохоронних органів, комунікації в сучасному правовому просторі. Збірник
містить тези як українською, так і іноземними (англійською, німецькою,
французькою) мовами, що сприяє міжнародному обміну досвідом та поглиблює
науковий діалог у галузі права, комунікації та суспільства.*

*The collection features abstracts of presentations by participants of the all-
Ukrainian conference – students of higher education institutions in Ukraine.
Important aspects of the interaction of legal processes, communication strategies,
and society are highlighted. Problems of civil society functioning in conditions of war
are addressed. Issues related to human rights, law enforcement activities, and
communication in the modern legal space are discussed. The collection contains
abstracts both in Ukrainian and foreign languages (English, German, French), which
promotes international exchange of experience and deepens the scientific dialogue in
the fields of law, communication, and society.*

Опубліковано в авторській редакції.

УДК 351.75(063) = 00

© Львівський державний університет внутрішніх справ, 2025

без успіхів у сфері підвищення правової культури населення ефективна реалізації правової реформи буде просто неможливою [5].

Отже, правова культура відіграє ключову роль у становленні правової держави та забезпеченні її стабільного розвитку. Підвищення рівня правової обізнаності громадян сприятиме зміцненню демократичних принципів, ефективності державного управління, захисту прав людини та наближення Україні до європейських людиноцентричних цінностей.

1. Проць О. Збереження самобутності національної правової культури в умовах євроінтеграції та глобалізації. *Підприємство, господарство і право*. 2017. № 12. С. 229–232.

2. Чепульченко Т.О. Правова культура: місце у правовому процесі та вплив на стан законності в державі. URL.: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/7639/1/18_chep.pdf

3. Попадинець Г. Правова культура як важливий елемент Правової системи України. URL.: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/may/2077/vnulpurn201478225.pdf>

4. Книгницький М.М. Особливості правової культури та правозастосування. URL.: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/2_2022/35.pdf

5. Кривицький, Ю.В. Вплив правової культури на ефективність реалізації правової реформи. *Часопис Київського університету права*, 2023. № 2. С. 22-27. <https://doi.org/10.36695/2219-5521.2.2023.03>.

Середницька Христина

студентка 2 курсу

Львівський державний університет

безпеки життєдіяльності

Науковий керівник

Конівіцька Тетяна

БОРотьБА ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ ЯК ОСНОВУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ: ВІД ШІСТДЕСЯТНИКІВ ДО СЬОГОДЕННЯ

Сьогодні українська мова – це не просто засіб комунікації, а справжній маркер ідентичності та національного спротиву. В умовах війни ми спостерігаємо, як багато українців, навіть тих, хто раніше не надавав значення мовному питанню, свідомо переходять на українську. Але ця боротьба не сьогочасна, а триває ще від часів шістдесятників і дисидентів, які відкрито заговорили про загрозу русифікації. Їхні слова й сьогодні є надзвичайно актуальними.

Праця Івана Дзюби "Інтернаціоналізм чи русифікація?", яка значною мірою вплинула на розвиток національного руху 1960-1970-х рр., могла б стати

заголовком сучасних дискусій про мовну політику [1]. Адже мовна експансія – це не лише про минуле, а й про сьогодення, оскільки і нині, в час війни, мову використовують як інструмент впливу. «Битва за українську мову, яка розтяглася на століття опору більш потужним сусідам, фактично стала метафорою боротьби України за свою незалежність» [2]. На жаль, боротьба і протести щодо мовного питання, розпочаті шістдесятниками, були придушені владою. Проте завдяки поглядам і зусиллям шістдесятників українська мова постала як головна та незамінна складова особистої та колективної ідентичності, а також як потужна зброя у боротьбі за свою культуру проти радянської стандартизації [3, с. 45].

Василь Стус писав: "Як добре те, що смерті не боюсь я..." [4 с. 294]. Для великого поета боротьба за українську мову й культуру була питанням життя і смерті. Українську мову обмежували, забороняли і змінювали протягом сторіч. Офіційно – циркулярами, указами, законами, анафемами тощо [5]. Сьогодні ця боротьба триває, хоча й в іншій формі. Ми воюємо не лише зброєю, а й словом – відмовою від російської, створенням якісного українського контенту, підтримкою українських книговидавництв, фільмів, музики тощо. Раніше мовне питання розглядали крізь призму колоніальної політики радянської влади, але сьогодні ми бачимо: мова – це не просто культурне явище, це безпека держави [6]. Тому замість абстрактних дискусій про двомовність чи толерантність, ми говоримо про реальні наслідки – зокрема, як інформаційний вплив через російськомовний простір створював підґрунтя для війни.

Ліна Костенко зазначила: "Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову". Цей процес ми бачимо й зараз: всюди, де росія отримує контроль, відбувається знищення української мови та культури – в Криму, на тимчасово окупованих територіях. Саме тому питання мови – це питання не лише культури, а й виживання нації.

Світ живе в епоху інформаційних війн, і одним із головних інструментів впливу є мова. Це добре розуміли як шістдесятники, так і дисиденти, які боролися з радянською пропагандою, і це чудово розуміємо ми, зіштовхуючись із сучасною російською дезінформацією. І внесок шістдесятників та дисидентів у відстоюванні української самобутності неможливо переоцінити [3, с. 395]. Якщо раніше українську мову маркували як "селянську", намагаючись нав'язати комплекс меншовартості, то зараз ми чуємо інші маніпуляції: "українська – це лише мова заходу України", "не можна змушувати людей відмовлятися від російської", "мовне питання роз'єднує суспільство". Але варто лише проаналізувати, як інші країни активно підтримують мовну політику й національну ідентичність, щоб зрозуміти, що єдина державна мова не роз'єднує, а зміцнює державу.

"Ми є, були і будемо!" – Іван Багряний не просто констатував факт існування українців – це був виклик системі, яка намагалася стерти нашу ідентичність [7]. Сьогодні ці слова мають стати гаслом усіх, хто продовжує боротьбу за українську мову. Шістдесятники та дисиденти боролися через поезію, літературу, самвидав тощо. Сучасні активісти використовують різноманітні соціальні мережі, громадські ініціативи тощо. Їхня мета – не

просто зберегти українську мову, а зробити її популярною, сучасною, цікавою для молоді.

В умовах сучасних викликів та загроз, питання мовної політики та національної ідентичності залишаються особливо актуальними. Досвід минулих поколінь, зокрема дисидентів, є важливим уроком для сучасного суспільства, яке веде боротьбу за збереження та розвиток української мови та культури [8]. "...головний здобуток борців – незалежна й демократична Українська держава – попри все, залишається з нами. А самі вони стали частиною нашої історії. Тією частиною, яка нагадує: далекого 1991 року незалежність не впала на нас з неба. За неї боролися багато поколінь і ця боротьба триває" [9]. Важливо зрозуміти, що проблема не лише в російській мові, а й у глибших мовних звичках, у небажанні докладати зусилля для переходу на українську. Сьогодні ми повинні не тільки законодавчо закріпити мовні права, а й створити українськомовний простір, який буде різноманітним та багатим. Це має бути не просто формальне використання мови, а середовище, яке підтримує мовну культуру, забезпечує доступ до якісного українського контенту в усіх сферах життя [10].

"Ти знаєш, весь час хочеться писати українською мовою. Розмовляєш по-українськи – і думати починаєш українською..." [11]. Ці слова української дисидентки, громадської діячки та однієї із засновниць та найяскравіших творчих особистостей покоління руху шістдесятництва Алли Горської відображають глибокий зв'язок між мовою і думкою, а також те, як мовне середовище впливає на сприйняття світу. Як відомо, вже в дорослому віці Алла свідомо вивчала українську, починаючи з абетки. А коли почала говорити українською, то не просто використовувала слова, вона занурювалася у певну культурну та ментальну атмосферу, яка пов'язана з українською мовою [12]. Розмовляючи українською, починаємо бачити навколишній світ через призму цієї мови: з її специфічними образами, стереотипами та уявленнями.

Якщо шістдесятники та дисиденти виборювали право говорити українською, то зараз ми виборюємо право, щоб українська була мовою держави, суспільства, науки, культури, бізнесу тощо. Тепер це не просто вибір – це наша відповідальність. Бо якщо не ми, то хто? Якщо не зараз, то коли? І якщо знову відступимо – хто говоритиме українською завтра?

1. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація? Києво-Могилянська академія, 2010. 336 с.

2. Битва за українську мову через призму сучасної науки. Український науковий інститут Гарвардського університету. 20 грудня 2017 року. URL: <https://tinyurl.com/mtjx6kcw>.

3. Мокрик Р. Бунт проти імперії: українські шістдесятники. К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2024, вид. 6-те. 416 с.

4. Стус В. Палімпсести. К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2021. 352 с.

5. Як боролися з українською мовою. Хроніка заборон за 400 років. Історична правда, 2012. ISTPRAVDA.COM.UA. URL: <https://www.istpravda.com.ua/digest/2012/07/3/89519/>.

6. Малесенька щопта проти імперії зла. Радомир Мокрик. Локальна історія, 2022. URL : <https://localhistory.org.ua/videos/bez-bromu/malenka-cschopta-proty-imperii-zla-radomir-mokrik/>.

7. Багрянний І. Мечоносці. Поєми та повісті. Харків: Фоліо, 2023. 480 с.

8. Голос спротиву, який не чули! Хто такі шістдесятники та за що вони боролися? Радомир Мокрик. URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=dKYuUpkcuKk>.

9. Ключко Р. Невидима битва. Як дисиденти боролися за незалежність України. Віхола, 2023. 288 с.

10. Путівник з історії утисків української мови. Читомо, 2021. URL: <https://chytomo.com/putivnyk-z-istorii-utyskiv-ukrainskoi-movy/>.

11. Алла Горська – душа і троянда шістдесятництва. Ірина Фаріон. URL: https://www.youtube.com/watch?v=vP_RdJ_RtD0.

12. Відчайдухи проти системи: українські дисиденти в СРСР. 10 запитань Вахтангу Кіпіані. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=OltImJDK66o>.

Смірнов Богдан

курсант 2 курсу

Донецький державний університет

внутрішніх справ

Науковий керівник

Кабіцька Оксана

СОЦІАЛЬНІ ВИКЛИКИ, ПОВ'ЯЗАНІ З НАДАННЯМ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ: ДОСТУПНІСТЬ, ЯКІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ

Надання долікарської допомоги пов'язане з низкою соціальних викликів, серед яких доступність, якість та ефективність. Доступність залежить насамперед від рівня освіти населення, наявності необхідних інструментів та здатності швидко реагувати на кризові ситуації. У багатьох регіонах відсутні навчальні програми та низька поінформованість населення, що знижує можливість своєчасного надання допомоги. [2]

Крім того, економічна нерівність впливає на можливість пройти навчання з надання першої допомоги та придбати необхідні медикаменти. Проблеми, пов'язані з наданням першої допомоги, включають низький рівень освіти, недостатнє фінансування навчальних програм, брак обладнання та законодавчі обмеження. Відсутність бажання населення навчатися наданню першої допомоги є ще одним важливим фактором, що впливає на загальну ефективність реагування на надзвичайні ситуації. Крім того, відсутність єдиних національних стандартів для навчальних програм призводить до різного рівня підготовки населення. Вирішення цієї проблеми полягає в комплексному підході, що включає обов'язкові навчальні курси з надання першої допомоги в школах, університетах і на робочих місцях. Важливо також розробити національну інформаційну кампанію для підвищення обізнаності населення про

Ніколенко Марк СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	435
Новіков Євгеній РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ОСВІТУ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРОБЛЕМИ, ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	437
Новіков Євгеній ТУРЕЦЬКО-СИРІЙСЬКІ ПРОТИРІЧЧЯ: ЕВОЛЮЦІЯ, АНАЛІЗ, ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	441
Паламарчук Іван ЩОДО ЕКОНОМІЧНОГО ЕФЕКТУ ВІД ПЕРЕГЛЯДУ МЕЖІ ВАРТОСТІ РЕЧОВИХ ДОКАЗІВ (АКТИВІВ) У ВИГЛЯДІ ГРОШОВИХ КОШТІВ, ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ПЕРЕДАЧІ ДО АРМА.....	444
Паланська Богдана ПОТРЕБА У ЗАКОНОДАВЧОМУ ВРЕГУЛЮВАННІ СПІВЖИТТЯ БЕЗ РЕЄСТРАЦІЇ ШЛЮБУ.....	447
Пашенко Крістіна КОМУНІКАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОНЦЕПТ СЬОГОДЕННЯ ТА ІСНУЮЧІ ЗАГРОЗИ МАСМЕДІЙНОГО ПРОСТОРУ....	450
Пиляк Ігор СПЕЦИФІКА МЕТАФОРИЧНИХ ТЕРМІНІВ СФЕРИ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ.....	455
Пирлик Марк ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ В ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	458
Пономаренко Дар'я ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОДЕКС ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ДОКУМЕНТ У НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	460
Поплінська Анастасія СОЦІАЛЬНІ ВИКЛИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	462
П'янківський Максим ТЮТЮНОВА ЗАЛЕЖНІСТЬ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЖИТТЯ ЛЮДИНИ.....	464
П'янов Сергій ЗНАЧЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ДЛЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ СТУДЕНТІВ: ОСОБЛИВА РОЛЬ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА.....	467
Редько Мар'яна ЦИФРОВА ЗАЛЕЖНІСТЬ ЯК НОВИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ВИКЛИК: ВПЛИВ НА ПСИХІКУ ТА МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ.....	470
Ройляну Вікторія ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ В ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	473
Романова Ангеліна АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕВЕНТИВНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ: ВИКЛИКИ І РИЗИКИ	476
Романюк Марія ПРАВО НА ОСВІТУ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ВИПРОБУВАННЯ КРИЗОЮ ТА ШЛЯХИ АДАПТАЦІЇ.....	479
Руска Анна ВПЛИВ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ НА РОЗВИТОК УКРАЇНИ.....	483
Середницька Христина БОРОТЬБА ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ ЯК ОСНОВУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ: ВІД ШІСТДЕСЯТНИКІВ ДО СЬОГОДЕННЯ.....	485
Смірнов Богдан СОЦІАЛЬНІ ВИКЛИКИ, ПОВ'ЯЗАНІ З НАДАННЯМ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ: ДОСТУПНІСТЬ, ЯКІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ.....	488

ПРАВО. КОМУНІКАЦІЯ. СУСПІЛЬСТВО

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти (українською та іноземними мовами)

04 квітня 2025 року

Відповідальний за випуск *Л.І. Кузьо*

Опубліковано в авторській редакції